

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U002776

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 08-07-2025

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ №133 від 12.09.2025 року

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бухта Галина Олександрівна

2. Galina O. Bukhta

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0001-1069-3280

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 032

Назва наукової спеціальності: Історія та археологія

Галузь / галузі знань: гуманітарні науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 36884 Історія науки й техніки (032 Історія та археологія)

Дата захисту: 27-08-2025

Спеціальність за освітою: 034 Культурологія

Місце роботи здобувача: Іллінецький аграрний фаховий коледж

Код за ЄДРПОУ: 35830913

Місцезнаходження: вул. Студентська, 2, Іллінці, Іллінецький р-н., 22700, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 2067

Повне найменування юридичної особи: Національна наукова сільськогосподарська бібліотека Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00496797

Місцезнаходження: вул. Героїв Оборони, буд. 10, Київ, 03127, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національна наукова сільськогосподарська бібліотека Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00496797

Місцезнаходження: вул. Героїв Оборони, буд. 10, Київ, 03127, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 68.01.09

Тема дисертації:

1. Академік НААН А. О. Бабич – вчений та організатор аграрного дослідництва в кормовиробництві України (друга половина XX – початок XXI століття)
2. Academician of NAAS A.O. Babich – scientist and organizer of agricultural research in feed production in Ukraine (second half of the 20th – beginning of the 21st century)

Реферат:

1. Дисертація присвячена комплексному історико-науковому аналізу життєвого і творчого шляху доктора сільськогосподарських наук, професора, академіка НААН – Анатолія Олександровича Бабича (1936–2015), реконструкції його наукової біографії й окресленню внеску вченого в наукове селекційно-технологічне забезпечення галузі кормовиробництва в Україні. Аналіз історіографічних напрацювань сприяв виділенню декількох тематичних груп праць, що були опубліковані в радянський період та період незалежної України, а саме: 1) праці, присвячені проблематиці розвитку сільськогосподарської дослідної справи; 2) дослідження про діяльність науково-дослідних та освітніх установ, з якими співпрацював вчений; 3) біографічні дослідження про А. О. Бабича та публікації з висвітленням його наукової спадщини; 4) праці про наукову

школу вченого-аграрія. Історіографія проблеми має розлогий характер і наповненість, але комплексного відображення життя й наукової спадщини до цього часу не зроблено. Водночас констатовано, що в зазначених працях не узагальнено наукові напрацювання А. О. Бабича та його наукової школи, не виділено основні періоди творчої діяльності. Системно узагальнено наукові досягнення академіка НААН А. О. Бабича. Проаналізовано чинники, що вплинули на формування його особистісного індивідуального потенціалу, громадянських поглядів та наукових переконань: вибір професії та навчальна діяльність в науковому й педагогічному середовищі в колективі видатних вчених Й. А. Цитронבלата, М. О. Бекаревича, З. Б. Борисоніка; перші самостійні дослідження; мотиваційна готовність до виконання досліджень. Схарактеризовано основні періоди діяльності, що враховують пріоритетні напрями наукових досліджень, отримані здобутки, їх значення для теорії та практики в агробіології зернових бобових культур, селекції рослинництва, кормовиробництві й розв'язанні проблеми білка в Україні другої половини ХХ – початку ХХІ століття. Досліджено, що наукова діяльність А. О. Бабича припадає на два періоди суспільно-економічного розвитку країни: період радянської адміністративно-командної системи в сільському господарстві (1954–1991), та період трансформаційних процесів в аграрній сфері України (1991–2015), що характеризується пошуком наукових шляхів з розв'язання проблеми продовольства і кормів в умовах глобальних змін клімату. Розроблено періодизацію наукового та творчого шляху А. О. Бабича, що охоплює два періоди: перший, дніпропетровський період (1954–1980) – умовно розподілений на три етапи. Етапом становлення та формування наукового світогляду став період навчання на агрономічному факультеті ДСГІ (1954–1959); другим етапом (1961–1964) виокремлено навчання в аспірантурі Всесоюзного науково-дослідного інституту кукурудзи міста Дніпропетровська (до 1956 р. – НДІ зернового господарства; 1956–1996 – ВНДІ кукурудзи; з 1996 р. – Інститут зернового господарства; з 2010 р. – Інститут зернових культур НААН), поглиблене вивчення культивування сумісних посівів основних зернофуражних, кормових культур; третій етап (1965–1980), – робота на посадах молодшого, старшого наукового співробітника (1964–1968), вченого секретаря (1968–1975), завідувача лабораторії агротехніки кормових культур ВНДІ кукурудзи (1975–1980), що характеризується закладенням теоретичних основ кормовиробництва й розроблення білкової проблеми. Другий, вінницький період життєдіяльності вченого припадає на 1980–2015 рр. – діяльність на посаді директора НДІ кормів (1980–2001), праця на посаді радника дирекції, завідувача відділу селекції та технологій вирощування зернобобових культур (2002–2015). Зазначений період умовно поділено на три етапи: перший (1980–1990) – розширення досліджень із зернобобових культур і сої; другий (1991–2000) – зародження й розвиток наукової школи, розроблення та реалізація значних державних програм із кормовиробництва; розв'язання проблеми білка та вихід Інституту кормів на світовий рівень; третій (2001–2015) – вивчення й аналіз глобальних світових проблем народонаселення й продовольства, погляд вченого на суспільні проблеми.

2. The dissertation is devoted to a comprehensive historical and scientific analysis of the life and creative path of Doctor of Agricultural Sciences, Professor, Academician of NAAS – Anatoly Oleksandrovych Babich (1936–2015), the reconstruction of his scientific biography and the outline of the scientist's contribution to the scientific breeding and technological support of the feed production industry in Ukraine. Analysis of historiographical works contributed to the identification of several thematic groups of works that were published in the Soviet period and the period of independent Ukraine, namely: 1) works devoted to the problems of the development of agricultural research; 2) studies on the activities of scientific research and educational institutions with which the scientist collaborated; 3) biographical studies on A. O. Babich and publications highlighting his scientific heritage; 4) works on the scientific school of the scientist-agriculturist. The historiography of the problem is extensive and full, but a comprehensive reflection of the life and scientific heritage has not been done so far. At the same time, it is stated that the mentioned works do not summarize the scientific achievements of A. O. Babich and his scientific school, and the main periods of creative activity are not highlighted. The scientific achievements of the academician of the NAAS A. O. Babich are systematically summarized. The factors that influenced the formation of his personal individual potential, civic views and scientific beliefs are analyzed: the choice of profession and educational activities in the scientific and pedagogical environment in the team of outstanding scientists J. A. Cytronblat, M. O. Bekarevych, Z. B. Borisonik; the first independent studies; motivational readiness to carry out research. The main

periods of activity are characterized, taking into account the priority areas of scientific research, the achievements obtained, their significance for the theory and practice in the agrobiological of grain legumes, plant breeding, feed production and solving the protein problem in Ukraine in the second half of the 20th – early 21st centuries. It is studied that the scientific activities of A. O. Babich falls into two periods of socio-economic development of the country: the period of the Soviet administrative-command system in agriculture (1954–1991), and the period of transformation processes in the agrarian sector of Ukraine (1991–2015), characterized by the search for scientific ways to solve the problem of food and feed in the conditions of global climate change. A periodization of the scientific and creative path of A. O. Babich has been developed, covering two periods: the first, the Dnipropetrovsk period (1954–1980) – conditionally divided into three stages. The stage of formation and formation of a scientific worldview was the period of study at the Agronomic Faculty of the State Agricultural Institute (1954–1959); the second stage (1961–1964) highlighted postgraduate studies at the All-Union Scientific Research Institute of Corn in Dnipropetrovsk (until 1956 – Research Institute of Grain Economy; 1956–1996 – All-Union Research Institute of Corn; since 1996 – Institute of Grain Economy; since 2010 – Institute of Grain Crops of the NAAS), in-depth study of the cultivation of intercropping of the main grain, fodder and fodder crops; the third stage (1965–1980), – work as a junior, senior research associate (1964–1968), scientific secretary (1968–1975), head of the laboratory of agricultural technology of fodder crops of the All-Union Research Institute of Corn (1975–1980), which is characterized by laying the theoretical foundations of fodder production and developing the protein problem. The second, Vinnytsia period of the scientist's life falls on 1980–2015 – activity as the director of the Research Institute of Feed (1980–2001), work as an advisor to the directorate, head of the department of selection and technologies for growing legume crops (20

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Технологічне оновлення та розвиток агропромислового комплексу

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

1. Бухта Г. О. Формування наукових поглядів академіка О. А. Бабича в контексті розвитку української аграрної науки (друга половина ХХ – початок ХХІ ст.). Історія науки і біографістика : електрон. наук. фахове вид. 2022. Вип. 4. С. 1–13. <https://doi.org/10.31073/istnauka202204-01>
2. Бухта Г. О. Академік НААН А. О. Бабич та його наукова школа з аграрного дослідництва (кінець ХХ – початок ХХІ ст.). Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Історія. 2023. Вип. 45. С. 79–87. <https://doi.org/10.31652/2411-2143-2023-45-79-87>
3. Бухта Г. О. Академік НААН А.О. Бабич та розв'язання проблеми білка в 70–90-х рр. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих учених Дрогобицького державного педагогічного університету ім. І. Франка. Серія: Історія. 2023. Вип. 70, Т. 1. С. 14–21. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/70-1-2>
4. Бухта Г. О. Суспільно-гуманістичний погляд на глобальні проблеми людства в науковій спадщині академіка НААН А. О. Бабича (1936–2015). Українські історичні студії. 2024. Вип. 16/58. С. 139–149. <https://doi.org/10.24919/2312-2595.16/58.14>
5. Бухта Г. О. Важливість освітніх й наукових середовищ Дніпровщини в становленні вченого А. О. Бабича у 1954–1970 рр. Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Історичні науки. 2024. Т. 35 (74). № 3. С. 9–15. <https://doi.org/10.32782/2663-5984.2024/3.2>

- 6. Бухта Г. О. Формування врожаю насіння сої в Лісостепу України в наукових дослідженнях академіка А. О. Бабича (друга половина ХХ – початок ХХІ століття): Професор Данило Федорович Лихвар (1902–1986) – видатний учений, організатор, теоретик, селекціонер (до 120-річчя від Дня народження): матеріали круглого столу, м. Київ, 20 грудня 2022 р. / НААН, ННСГБ, Ін-т історії аграр. науки, освіти та техніки, Ін-т СГ Карпатського регіону НААН; наук. ред. В. А. Вергунов. Оброшине, 2022. С. 7–9.
- 7. Бухта Г. О. Питання зернобобових культур у наукових дослідженнях академіка А. О. Бабича (60–90 рр. ХХ ст.). Історія освіти, науки і техніки в Україні: матеріали ХVІІІ Всеукр. конф. молодих учених та спеціалістів, м. Київ, 17–18 травня 2023 р. / ННСГБ [та ін.]. Вінниця, 2023. С. 42–44.
- 8. Бухта Г. О. Внесок академіка А. О. Бабича в розвиток Інституту кормів УААН (1980–2001). Науково-інноваційний розвиток агровиробництва як запорука продовольчої безпеки України: вчора, сьогодні, завтра: матеріали ІІІ Всеукр. наук.-практ. конф., м. Київ, 19–20 квітня 2023 р. / ННСГБ [та ін.]. Вінниця: Твори, 2023. С. 134–137.
- 9. Бухта Г. О. Академік НААН А. О. Бабич про нарощування продовольчих і кормових ресурсів України у 80–90-их роках ХХ століття. Науково-інноваційний розвиток агровиробництва як запорука продовольчої безпеки України: вчора, сьогодні, завтра: матеріали ІV Всеукр. наук.-практ. конф., Київ, 28–29 вересня 2023 р. / НААН, ННСГБ, Ін-т історії аграрн. науки, освіти та техніки, Ін-т СГ Карпатського регіону НААН; наук. ред. В. А. Вергунов. Київ–Оброшине, 2023. С. 146–149.
- 10. Бухта Г. О. Питання селекції круп'яних і зернобобових культур у наукових дослідженнях учених-селекціонерів НААН у 60–90 рр. ХХ ст. та початку ХХІ ст. Талановита організатор, вчена-практик, педагог: присвячено 85-річчю від дня народження докторки біологічних наук, професорки Любові Калинівни Тараненко: матеріали круглого столу, м. Київ, 16 квітня 2024 р. / НААН, ННСГБ, Ін-т історії аграрної науки, освіти та техніки, МОН України, ЗВО «ПДУ»; наук. ред. В.А. Вергунов. Вінниця: Твори, 2024. С. 11–16.
- 11. Бухта Г. О. Преса Дніпровщини (1969–2011) як джерело дослідження життя і діяльності академіка НААН А. О. Бабича. Науково-інноваційний розвиток агровиробництва як запорука продовольчої безпеки України: вчора, сьогодні, завтра: матеріали V Всеукр. наук.-практ. конф., м. Київ, 18–19 квітня 2024 р. / НААН, ННСГБ, Ін-т історії аграр. науки, освіти та техніки, Ін-т СГ Північного Сходу НААН. Вінниця: Твори, 2024. С. 90–93.
- 12. Бухта Г.О. Науково-методична та організаційна діяльність академіка НААН А. О. Бабича у 80-ті роки ХХ століття (за матеріалами ЦДАВО). Історія освіти, науки і техніки в Україні: матеріали ХІХ Всеукр. наук. конф. молодих вчених та спец., присвяч. ювіл. датам від дня народж. видатних учених у галузі аграрних наук – основоположників сільськогосподарської дослідної справи в Україні за своїми напрямками: Федора Трохимовича Моргуна (1924–2008), Олексія Никаноровича Соколовського (1884–1959), м. Київ, 22–23 травня 2024 р. / НААН, ННСГБ, Ін-т історії аграрної науки, освіти та техніки; наук. ред. В. А. Вергунов. Вінниця: Твори, 2024. С. 29–31.
- 13. Бухта Г. О. Внесок академіка А. О. Бабича в питання використання природних кормових угідь в Лісостепу України (80–90 рр.). Науково-інноваційний розвиток агровиробництва як запорука продовольчої безпеки України: вчора, сьогодні, завтра: матеріали VI Всеукр. наук.-практ. конф., м. Київ, 25–26 вересня 2024 р. / НААН, ННСГБ, Ін-т історії аграр. науки, освіти та техніки, ІМА АПВ НААН; наук. ред. В. А. Вергунов. Київ, 2024. С. 257–260.

Наукова (науково-технічна) продукція: матеріали; аналітичні матеріали

Соціально-економічна спрямованість: підвищення продуктивності праці; забезпечення промисловості чи населення новим видом інформаційно-комунікаційних послуг

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: Номер державної реєстрації 0121U100600

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Вергунов Віктор Анатолійович
2. Viktor A. Vergunov

Кваліфікація: д. і. н., д. с.-г. н., професор, академік, 06.01.02, 07.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5476-4845

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна наукова сільськогосподарська бібліотека Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00496797

Місцезнаходження: вул. Героїв Оборони, буд. 10, Київ, 03127, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мельник Вікторія Вікторівна
2. Victoria V. Melnyk

Кваліфікація: д. і. н., доц., 07.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2491-757X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет біоресурсів і природокористування України

Код за ЄДРПОУ: 00493706

Місцезнаходження: вул. Героїв Оборони, буд. 15, Київ, 03041, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Федоришина Лідія Іванівна

2. Lidia I. Fedoryshyna

Кваліфікація: к. і. н., доц., 07.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1577-6699

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Вінницький національний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 00497236

Місцезнаходження: вул. Сонячна, буд. 3, Вінниця, Вінницький р-н., 21008, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Підгайна Тетяна Миколаївна

2. Tetyana M. Pidhaina

Кваліфікація: к. і. н., с.д., 07.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8896-8336

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна наукова сільськогосподарська бібліотека
Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00496797

Місцезнаходження: вул. Героїв Оборони, буд. 10, Київ, 03127, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Нижник Світлана Володимирівна

2. Svitlana V. Nyzhnyk

Кваліфікація: к. і. н., с.д., 07.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4777-8018

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна наукова сільськогосподарська бібліотека
Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00496797

Місцезнаходження: вул. Героїв Оборони, буд. 10, Київ, 03127, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Демуз Інна Олександрівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Демуз Інна Олександрівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Підгайна Тетяна Миколаївна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна